

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
14/00025-10

Vår dato
26.02.2014

Hørings svar - forslag til enkelte tilpasninger i deler av folketrygdens regelverk som følge av innføring av ny uføretrygd

Fellesorganisasjonen (FO) viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsbrev av 31.1.2014. Det foreslås endringer i folketrygdloven, utkast til forskrift om uføretrygd fra folketrygden – samt utkast til overgangsforskrift (omregning av uførepensjon til uføretrygd). Det ble gitt en svært kort høringsfrist på disse omfattende og kompliserte endringene. FO mener det er uforsvarlig kort høringsfrist på så viktige endringer som berører så viktige trygdeordninger for sårbare grupper.

FO viser til vår tidligere avgitte høringsuttalelse til NOU 2007:4 Ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre, og våre kommentarer må ses i sammenheng med våre tidligere innspill.

Ny uføretrygd - fastsetting av inntektsnivå før og etter uførhet, samt fastsetting av uføregrad – kapittel 2

Prinsippet om at uføretrygd skal kompensere for bortfall av inntekt på grunn av uførhet er i utgangspunktet et godt prinsipp. FO mener fortsatt at kravet om minst 50 prosent varig nedsatt inntektsevne er et for strengt krav. Vi mener at bortfall av inntektsevne bør kompenseres ned til 20 %, vi mener dette ville ha vært et godt tiltak for å stimulere til best mulig utnyttelse av restarbeidsevnen. Det er et krav i dag om at inntektsevnen må være varig nedsatt med minst halvparten, og 40 prosent for dem som går fra avklaringsstønad over på uføretrygd. Det foreslås at endringene skal lovregulere fastsetting av inntekt før uførhet (IFU) i større grad enn i dag. Det foreslås også bestemmelser i forskrift som skal regulere IFU og inntekt etter uførhet (IEU). FO støtter hovedregelen som foreslås, men mener at IFU må settes lik gjennomsnittet av de tre beste årene av de åtte siste årene – ikke av de fem siste årene. I utgangspunktet støtter FO at beregningen lovreguleres, framfor et system med stor grad av skjønnsfastsettelse. Vi vil allikevel peke på at det er vanskelig å vurdere konkret hvordan den foreslåtte modellen vil slå ut for blant annet deltidsarbeidende kvinner, men antar at modellen med at den pensjonsgivende inntekten omregnes til en årsinntekt i full stilling og at

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

inntekt for hvert kalenderår ikke settes lavere enn 3,4 G ivaretar deltidsutfordringene som særlig berører kvinner, se (§ 12-9).

FO tenker at det er fornuftig med en modell hvor uføregrad ligger fast, og ikke påvirkes av inntekt etter uførhet.

Sivilstandsregulering og ung ufør

Departementet foreslår at minste inntektsnivå skal være uavhengig av sivilstand, og at minste inntektsnivå settes til 3,4 G for alle. Samt at for dem som fyller vilkårene for rett til minstestøtelser som ung ufør skal IFU settes til minst 4,5 G. FO er særlig fornøyd med at vilkårene for unge uføre ikke svekkes, men er noe bekymret for levekårene for enslige. Det er godt dokumentert at det er større kostnadene knyttet til "enehushold," enn for dem som lever i "flerhushold."

Annet

Forslagene bygger på stor grad av meldeplikt for den enkelte stønadsberettigede, det stilles krav om at stønadsmottaker selv må melde fra om endringer i inntekt, med mer. FO er sterkt bekymret for de gruppene av stønadsmottakere som selv ikke er i stand til å ivareta de ulike meldepliktene på grunn av svekket psykisk eller fysisk helse. Vi tenker at mange mennesker i stadig større grad vil bli avhengig av bistand i forhold til ivaretagelse av sine trygderettigheter og er redd for at dette svekker svake gruppers rettigheter.

Vi advarer derfor mot stadig økt meldeplikt knyttet til ulike trygderettigheter, og mener at i dagens teknologiske samfunn er det fullt mulig å innhente informasjonen gjennom andre kanaler.

Reduksjon i uføretrygd på grunn av inntekt (3.2)

FO er fornøyd med at unntakene for reduksjon i uføretrygd på grunn av erstatninger, det at erstatninger som utbetales som etterslep, videreføres. Vi gjentar allikevel samme bekymring med hensyn til meldeplikt, den stønadsberettigede må selv melde fra om utbetalinger som følge av etterslep, skadeerstatning – eller yrkesskadeerstatning for at disse ikke skal føre til reduksjon i uføretrygd. Det bør heller vurderes automatiske meldinger mellom forsikringsselskap og Arbeids og velferdsforvaltningen.

Hvilende rett (3.5)

Endringsloven § 12-14 tredje ledd tilsier at det ikke betales uføretrygd når den pensjonsgivende inntekt utgjør mer enn 80 prosent av inntekt før uførhet. FO støtter forslagene til endring i forskriften som sikrer at den stønadsberettigede kan beholde retten til uføretrygden med opprinnelig uføregrad i inntil fem år og at det etter søknad kan videreføres for inntil fem nye år. Vi tror denne ordningen vil gjøre det mer smidig å ivareta restarbeidsevnen, mer i takt med utviklingen i helsesituasjonen for den enkelte.

Spørsmål om særreglene for uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle skal oppheves.

Departementet har ikke tatt endelig standpunkt til om særreglene om uførepensjon/uføretrygd til hjemmearbeidende ektefeller bør beholdes eller oppheves. Dersom særreglene oppheves vil det føre til at alle krav om uføretrygd blir vurdert opp mot inntekstevnen i ordinært arbeidsliv etter hovedreglene. Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter.

FO ser at det fortsatt gjelder for noen få personer. Vi er opptatt av at arbeids- og trygdeordninger skal fremme likestilling best mulig, men ser allikevel at de få dette rammer, er oftest kvinner. Vi vil allikevel ikke støtte en opphevelse av særreglene på nåværende tidspunkt. Om få år vil de fleste kvinner velge yrkesaktivitet og dermed slippe å ende opp som minsteuførepensjonister.

Yrkesskade

FO støtter de ulike forslagene til endringer i forskriftens kapittel 6. Vi er fornøyd med at de yrkesskaddes rettigheter ikke svekkes ytterligere.

FO støtter også de foreslåtte endringene vedrørende yrkesskade i 8.4.

Vilkår for særskilt minstenivå for unge uføre (8.3)

Det er positivt at departementet foreslår å endre endringsloven § 12-13 tredje ledd, slik at dagens vilkår for rett til "ung ufør" videreføres uendret. Det var svært uheldig at det var gjort en utilsiktet innskjerping i inngangsvilkårene for rett til "ung ufør" i forhold til dagens regler i folketrygdloven § 3.21.

Overgangsregler for personer som mottar uførepensjon ved innføring av ny folketrygd (9)

FO er som tidligere nevnt uenig i nytt beregningsprinsipp. Det nye prinsippet hvor inntekten beregnes i løpet av en relativ kort periode rett før uførheten (de tre beste av de 5 siste årene) er for kort tid, og det vil særlig ramme kvinner som har hatt lav inntekt og svak tilknytting til arbeidslivet.

FO er også skeptisk til hvordan nye regler for reduksjon av uføreytelser vil påvirkes av arbeidsinntekt framover og mener en overgangsordning fram til og med 2018 er for dårlig.

Barnetillegget.

Dagens behovsprøvde barnetillegg videreføres, men det er gitt forskriftshjemmel for reduksjon av barnetillegget til uførepensjon på grunn av inntekt § 12-16. FO er i mot at barnetillegget reduseres på grunn av inntekt. Vi minner om at barnefattigdommen er stor i Norge. Svært mange barn i Norge lever i fattigdom. I regjeringsplattformen er det varslet at de vil "gå gjennom dagens velferdsordninger for å sikre at det skal lønne seg å arbeide, herunder utrede barnetillegget i folketrygden." Dette advarer FO mot – ideene vil føre til enda vanskeligere oppvekstvilkår for barn av uføretrygdende.

Med vennlig hilsen

Tone Faugli
Nestleder

Tove Rydning
Fagkonsulent